

Istoria și istoricii

Anatol MORARU, redactor - șef

Faptul că bibliotecarul iubește cărțile este o axiomă. Dar trebuie să le aprecieze necondiționat, fără discernământ, mă întreb? În conștiința mea, el nu are doar menirea, desigur nobilă, să păstreze cărțile pentru alte și alte generații de cititori. Mi-e greu să mi-l imaginez pe bibliotecar doar ca pe un individ care ia mecanic volumul de pe raft, îl oferă cititorului și, mai apoi, îl instalează la loc.

Evident că profesorul este cel mai în drept (și conform Regulamentului) să recomande studentului bibliografia și textele obligatorii pentru lectură la cursul său. Pe de altă parte, bibliotecarul are posibilitatea să fie la zi cu noile apariții editoriale, mai mult, în competența lui stă politica achizițiilor de carte făcute de bibliotecă. Și din aceste considerente, el trebuie să-i cunoască valoarea, să poată dezvălui beneficiarului mesajul ei cognitiv – instructiv - educativ, determinându-l pe acesta să facă opțiunea. Bibliotecarul își poate asuma astăzi plener calitatea completării colecției și din următorul motiv.

În vremurile sovietice, când statul susținea financiar editarea, achiziția și distribuția cărții, bibliotecarul nu putea (nu avea dreptul) să interzică intrarea unei cărți în colecție pe motiv că autorul abordează tendențios, împotriva adevărului, o problemă, o realitate sau pentru că un volum de proză sau de versuri era mediocru.

Astăzi, cum bine se știe, statul nostru se eschivează cum poate de la subvenționarea culturii, învățământului și a multor altor lucruri demne de realizat pentru viitorul acestei țări. Actuala guvernare, care se laudă non - stop, de au transpirat toate televizoarele din republică, cu performanțele extraordinare înregistrate de la 2001 încoace, nu a alocat nici un ban pentru bibliotecilor pentru achiziționarea de carte. Colecțiile se completează din donații și din sursele financiare extrabugetare (insuficiente) ale instituțiilor de învățământ. Motivul *“ne-participării”* guvernării este desigur *“serios”* – nu ajung bani nici pentru salarii decente, nici pentru cumpărarea cărților de valoare.

Îmi permiteți să nu fiu de acord. A găsit doar guvernarea atîția bani pentru “noile” manuale de istorie integrată! Deși, conform Constituției R. Moldova, instituțiile de învățământ (preuniversitar și universitar) sînt în afara politicii, elevii și părinții acestora au rămas surprinși de decizia guvernării de a introduce de la 1 septembrie în școli și licee manuale de istorie în care adevărul istoric este trucat.

Să fim înțeleși corect: nu avem nimic împotriva istoriei integrate și a manualelor de alternativă. Dar cu o singură precizare, cînd sînt scrise cu competență și onestitate profesională. Or, noile manuale suferă, în majoritatea lor, tocmai de o atitudine preconcepută, parțială, autorii revendicîndu-și un

punct de vedere *personal* asupra istoriei Basarabiei. Desigur, opinia istoricului contează. Dar sînt istorici și istorici.

Lui Napoleon îi este atribuită definiția “obiectivității” istoricilor de curte. Se zice că împăratul și-a convocat mareșalii ca să decidă planul intervenției armatei franceze în Egipt. “Mon imperateur, ar fi intervenit unul dintre mareșali, dar cum vom motiva acest război, doar nu sînt pămînturile noastre”. “Voi cucerii-le, iar eu voi găsi istorici care vor demonstra că ele au fost ale noastre și avem dreptul la ele”. Nu înzădar, în această campanie prin nisipuri, Napoleon a plasat asinii și istoricii în mijlocul armatei, ca să fie în siguranță.

Ceva similar se întîmplă astăzi la noi cu o parte din istorici. Guvernarea, din rațiuni înțelese, promovează ideea unei statalități moldovenești, interpretînd în felul ei testamentul lui Ștefan cel Mare: *“Moldova nu-i a mea, nu-i a voastră... ci a comunistilor”*. *“Noi avem statul nostru încă din 1359, afirmă un mare demnitar, de ce să învățăm istoria altui stat”*. *“În 1918, susține un alt demnitar, am fost ocupați de români și în 1940 am fost eliberați de Armata Sovietică”*. *“După 2001, intervine un al treilea, noi am început să trăim extraordinar de bine.”* Absolut *“întîmplător”* și autorii *“obiectivi”* ai manualelor de istorie integrată califică evenimentele și realitățile din sec XX într-o simetrie absolută. Ridicolul și dramatismul situației constă în faptul că aceste opinii *“obiective”* ne costă scump. Dacă au-

torii lor le-ar fi enunțat în cercul unor rude sau prieteni, le-ar fi pus în dezbateri la vre-un simpozion și, foarte important, ar fi făcut-o pe gratis, mai treacă-meargă, cine le-ar interzice? Și apoi, dacă regimul actual e conștient că a scos, după 2001, țara din impas, că economia se dezvoltă de prăpădenie, că PIB-ul crește precum aluatul în covată, de ce e nevoie să se cheltuie sume importante pentru a băga obligator toate acestea în capul elevilor. Nu sînt de ajuns oare televiziunea, radioul și ziarele aservite puterii? Dacă lucrurile stau așa de strălucit, cum se trîmbițează neconținut, chiar poporul acesta, așa cum este el, nu ar fi capabil să observe, să simtă toate aceste succese, dacă ele ar exista?

Nu vom invoca sumele cheltuite pentru editarea manualelor și onorariile autorilor, vom spune doar că ar fi fost mult mai indicat ca ele să fi fost folosite pentru a cumpăra loturi importante de cărți de valoare sau pentru a majora salariile bibliotecarilor.

Bibliotecarul, repet, e obligat să fie expertul cel mai credibil, or, aiudoma unui bun gospodar, el știe ce are mai de preț în gospodăria sa și care sînt lucrurile cele mai necesare pe care trebuie să le cumpere din banii adunați cu trudă. Un asemenea bibliotecar va renunța, cred, să achiziționeze manuale de istorie integrată comunismului, preferînd alte valori, imuabile.

